

NOVICE

LETO II. - št. 44

V KOČEVJU, DNE 26. OKTOBRA 1957

Cena 10 din

LEPA VOLILNA UDELEŽBA V NAŠIH OBČINAH

Izvolili smo nove odbornike

20. oktober nam bo še dolgo ostal v spominu. Tega dne so volivci na volitvah ponovno dokazali svojo državljanstvo zavest in z veliko volilno udeležbo potrdili pravilnost naše poti v socializem.

Kako so potekale volitve v bivšem kočevskem okraju? Reči moramo, da so se izpolnila vsa naša pričakovanja. Tudi pri teh volitvah so prednjačile partizanske vasi. V Novih selih in Papežih in Starem logu so volivci že do 7.30 100-odstotno volili. V Oslinici je med prvimi volila mladina. Do 8. ure zjutraj je bilo že 71 odstotkov vseh volilnih upravičencev. V Petrinji je do 8. ure volilo 92 odstotkov volivcev, v Primožih pa so ob 9. uri zaključili z volitvami. V Borovcu so med prvimi zaključili z volitvami in sicer že ob

7.30. Takoj po končanih volitvah se je začelo ljudsko ranjanje. Ples sta otvorila 75-letna ženica in 80-letni starček.

Tudi v ostalih krajih kočevske občine so volitve lepo potekale. V Kočevju je veliko število volivcev že v dopoldanskih urah opravilo svojo državljanstvo dolžnost. Mesto je bilo v zastavah in volišča so bila lepo okrašena. Tudi v ostalih krajih kočevske občine so bila volišča lepo okrašena. Med volivci je bilo pravo praznično razpoloženje.

V Črnem potoku je do 9. ure volilo že 92 odstotkov volivcev, v Kuzlju 95 odstotkov, v Polomu 90 odst., v Bosljivi loki pa so zaključili z volitvami že ob 8.30. V 13. volilni enoti na Rudniku je do 9. ure volilo 62 odstotkov volivcev, na Mlaki 77 odstotkov, v Mahovniku 72 odstotkov itd.

Volivci so torej v občini Kočevje na nedeljskih volitvah častno izpolnili svojo dolžnost.

Tudi v občini Ribnica so volitve lepo potekale. V Grčaricah so že do 9. ure volili vsi volilni upravičenci 100-odstotno. Tu so se posebno izkazale žene, ki so med prvimi volile. Ob 10. uri so zaključili z volitvami v Blatah. V Slatniku je volilo že do 11. ure 95 odstotkov volilnih upravičencev, v Lipovcu in Zlebiču pa 92 odstotkov.

Do 11. ure je volilo skupno 2576 volivcev ali 56 odstotkov. Med volivci je vladalo veselo razpoloženje. Tudi volišča so bila lepo okrašena. Volitve so slabše potekale v Dolenji vasi, pozneje pa se je tudi tu stanje izboljšalo. Precejšnjo zmeda pa je bila v volilnih imeniških, kar je do neke mere vplivalo tudi na volilne rezultate. Na splošno lahko rečemo, da so volivci tudi v ribniški občini zadovoljivo opravili svojo državljanstvo dolžnost. Iz svoje sreče so izvolili najboljše ljudi v nov občinski ljudski odbor. Prepričani smo, da bodo odborniki upravičili zaupanje volivcev.

Občina Lašče je precej razsežna. Zaradi tega je bila tu poročevalska služba precej težavna, vendar pa smo kljub temu kmalu izvedeli rezultate. V tej občini so prednjačili volivci iz Velikih Lašč.

Do 8. ure zjutraj je volilo že 45 odstotkov volilnih upravičencev. Na drugem mestu pa so bile Velike Poljane, kjer je do osmih volilo 35 odstotkov volivcev. Volišča so bila lepo okrašena, volivci pa so z veselimi obrazi prihajali in odhajali z volišč. V občini Lašče so na nedeljskih volitvah izvolili 21 odbornikov v občinski zbor. Prepričani smo, da so izbrali res najboljše ljudi, ki bodo s svojim delom pomagali pri nadaljnjem razvoju gospodarstva občine in prihodnjih starih letih.

V sodraski občini so se tudi pri teh volitvah najbolj odrezali volivci v dragarskem koncu. Do 9. ure so zaključili z volitvami v Lazcu, Srednji vasi, Dragi, Podpreski in Starem Kotu. To so znane partizanske vasi, ki so tudi tokrat pokazale, da so vredne tega imena. Med nižinskimi vasi v sodraski dolini so med prvimi zaključili z volitvami na Vinicah. Lepo okrašena volišča, dobro volilno razpoloženje — vse to je dalo praznično vzdušje na dan volitev. Občinska volilna komisija in volilne komisije so tudi v sodraski občini dobro opravile svoje delo.

Pred novim občinskim ljudskim odborom občine Sodražice je veliko dela. Naj omenimo samo nameravane ureditve potoka Bistrice, ki bo terjala veliko truda in skrbi.

Tudi v občini Dobropole so volivci z lepo volilno udeležbo pokazali, da so se ljudje zavedali pomembnosti teh volitev. Izjema je edino Podgorica, kjer bodo morali še enkrat voliti. Tudi dobropoljska občina je po osvoboditvi lepo napredovala, predvsem velja to za napeljavno elektriko itd. V vaseh dobropoljske doline je vladalo na dan volitev pravo volilno razpoloženje. Tudi volišča so bila lepo urejena.

Novi občinski ljudski odbor se bo zanašal pred številnimi nalaganji. Njegova skrb bo tudi nadaljnja rast podjetij »Apenica« in »Stolarna«, ki dajeta pečat industrije temu kraju.

Volitve odbornikov v občinske zbornice so za nami. Volitve so pokazale, da so naši ljudje živo zainteresirani za delo ljudskih odborov. Velika volilna udeležba pa je pokazala tudi politično zrelost naših ljudi.

PLENUM SINDIKATA GRAFIČNIH DELAVCEV

V Zagrebu je bil XIV. plenum Centralnega odbora sindikata grafičnih delavcev Jugoslavije. Delovni in življenjski pogoji grafičnih delavcev so bila glavna vprašanja na tem plenumu. Sprožen je bil tudi predlog, naj bi skrajšani delovni čas za nekatere kategorije veljal tudi za ročne stavce in nekatere druge grafične delavce ter da bi proučili možnost skrajšanja delovnega časa na sedem ur za vse delavce v grafični stroki.

TOBAČNA RAZSTAVA V SKOP-LJU

V Skoplju je bila odprta druga jugoslovanska tobačna razstava. Na razstavi so sodelovali tudi številni predstavniki tujih tobačnih

Lovske opazovalnice so dober pripomoček lovcom za uspeh na lovu

Koliko bo odbornikov iz naših občin v Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana

Okrajna volilna komisija za okraj Ljubljana je na svoji seji dne 28. septembra 1957 na podlagi člena 113-I in 116-I Zakona o volitvah in odločilo o izbiri odbornikov ljudskih odborov določila: Občinski ljudski odbori bodo po razpisu Izvršnega sveta LRS z dne 29. avgusta 1957 na svojih sejah, določenih za dan 5. novembra 1957, izvolili naslednje število odbornikov v Okrajni ljudski odbor Ljubljana:

Občinski ljudski odbor Dobropole: Občinski zbor izvoli v okrajni zbor enega odbornika; Občinski zbor prozvajalcev v okrajni zbor prozvajalcev enega odbornika in sicer v II. prozvajalski skupini kmetijstva.

Občinski ljudski odbor Kočevje: Občinski zbor izvoli v okrajni zbor

tri odbornike; Občinski zbor proizvajalcev v okrajni zbor proizvajalcev dva odbornika in sicer v I. prozvajalski skupini industrije, trgovine in obrti.

Občinski ljudski odbor Lašče: Občinski zbor izvoli v okrajni zbor enega odbornika; Občinski zbor proizvajalcev v okrajni zbor proizvajalcev enega odbornika in sicer v II. prozvajalski skupini kmetijstva.

Občinski ljudski odbor Ribnica:

Občinski zbor izvoli v okrajni zbor enega odbornika. Občinski zbor proizvajalcev v okrajni zbor proizvajalcev enega odbornika in sicer v I. prozvajalski skupini industrije, trgovine in obrti.

Občinski ljudski odbor Sodražica: Občinski zbor izvoli v okrajni zbor enega odbornika; Občinski zbor proizvajalcev v okrajni zbor proizvajalcev enega odbornika in sicer v I. prozvajalski skupini industrije, trgovine in obrti.

PO SVETU

Umetni satelit še vedno kroži med nebom in Zemljo in je še vedno predmet številnih razprav, uganbanj itd. Med njegovim kroženjem pa se je tudi na Zemlji pripetilo marsikaj novega. Iz Kaira je prišla vest, da so se izkrcali v sirske pristanišče Latakiji egiptovske čete. Iz Egipta so tudi sporočili, da je ta ukrep v skladu s sirske-egiptovskim sporazumom o skupni obrambi obeh držav. Sporočilo sirske-egiptovskega poveljstva omenja, da so se egiptovske čete pripeljale v to pristanišče z egiptovskimi ladjami, ki so jih spremljala letala sirskega in egiptovskega letalstva.

Sirija je majhna država. Zaradi svoje samostojne politike in zaradi tega, ker se ni hotela podrediti Eisenhowerjevi doktrini, so zagnale zahodne države na čelu z ZDA velik vik in krak čes, da so v Siriji prišle na površje levičarske sile, ki vodijo državo v objem Sovjetske zveze. Vendar ni ostalo samo pri grožnjah. Šesto ameriško ladjevje je plulo v bližini sirijskih pristanišč, še bolj aktivni pa so bili Turki. Turčija je namreč na sirijski meji začela kopiciti svoje čete. Da takta politika ni v skladu za mirno sožitje med sosedmi, ni treba poudarjati. Ravno tako so znani tudi tisti, ki podpirujejo Turčijo, da koncentriira svoje čete na mejanj miroljubne države — Sirije, ki si želi samo mir ter enakopravno sodelovanje z vsemi državami.

V prestolnici zahodnih držav so sprejeli vest o izkrcanju egiptovskih čet v Siriji z nervozo. V Washingtonu v začetku niso niti verjeeli v točnost teh vesti. Neuradni britanski krogi so izrekli zaskrbljenost, da bi izkrcanje egiptovskih čet v Siriji lahko povečalo napetost na Srednjem vzhodu. Predstavniki zunanega ministrstva pa je izjavili, da nimajo nobenih poročil o položaju, ker Velika Britanija nima diplomatskih odnosov niti z Egiptom niti s Sirijo.

Tudi v turških pristojnih krogih proučujejo poročila o odhodu egiptovskih čet v Sirijo, obenem pa demantirajo vesti, da bi Turčija pripravljala napad na Sirijo. Predstavniki zunanega ministrstva in ameriških vojaških oblasti so demantirali poročila sovjetskega tiska, da bi bili med turškimi enotami na sirijski meji tudi ameriški vojaki.

Iz vsega moramo sklepati samo eno, da je Sirija ogrožena in ima zato vso pravico, da se pripravlja na odpor proti morebitni agresiji. Iz tega vidika moramo tudi gledati izkrcanje egiptovske vojske, ki je prišla v Sirijo samo zato, da bo pomagala braniti njeno neodvisnost.

Kairski radio je poročal, da je šef sirijskih oboroženih sil general Bizri predlagal, da bi 13. oktober, dan prihoda egiptovskih čet v Sirijo, razglasili za narodni praznik obeh držav — Sirije in Egipta. Tudi iz tega lahko povzamemo, da je prihod Egiptčanov v zavezniško državo zelo velik dogodek.

Vsekakor bo Sirija s prihodom egiptovskih čet bolj sigurna. Dobil je zaščito svojih zvestih prijateljev, ki je v nobenem primeru ne bodo pustili na cedilu. Egiptovska vojska se je ob priliki lanske angleško-francosko-izraelske agresije na Egipt mnogo naučila.

Prepričani smo, da bodo v svetu zmagale miroljubne sile in da ne bo treba Sircem in njihovim zaveznikom Egiptanom uporabljati orožja za obrambo neodvisnosti. Tudi na Bliznjem vzhodu se bo stanje prej ali slej pomirilo. To pa bo v veliki meri odvisno od velikih sil, ki hočejo krojiti Arabcem usodo, kakor je njim najbolj po volji.

GRIPA NE POZNA MEJA

Epidemija gripe se je pojavila v naši državi že v avgustu v Makedoniji, potem v Bosni in Hercegovini ter Srbiji, nakar se je razširila tudi v ostale republike. V Makedoniji je zbolelo za gripo 100 tisoč, v Hrvaški pa celo 190.000 oseb. V vsej državi je zaradi gripe umrlo okrog 20 ljudi.

Kaj komentat

OSEBNA IN SPLOŠNA POTROŠNJA

Med najvažnejšimi stvarmi, ki so jih obravnavali na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine, je bila diskusija in sprejem resolucije o osebni in splošni potrošnji. Skupščina je sprejela tudi zakon o prevozu na železnici, o zveznih ljudskih poslancih, o Partizanski spomenici 1941 ter potrdila uredbi, ki jih je izdal Zvezni izvršni svet.

Ekspozice o perspektivnem razvoju osebne in splošne potrošnje je podal član Zveznega izvršnega sveta Milentije Popović, ki je poudaril, da se vprašanja osebne potrošnje do sedaj ni obravnavalo tako, kot bi se moralo, predvsem zaradi posebnosti našega dosežanega razvoja. Za osebno potrošnjo so značilna tri razdobja: od leta 1947 do 1950 je osebna potrošnja naraščala (pod osebno potrošnjo razumemo vse, kar človek rabi za vsakdanje življenje: prehrana, obleka, ter ostali predmeti, ki so nepredmeti v trgovinah; pod splošno potrošnjo pa razumemo stanovanjska, komunalne naprave, zdravstvo, šolanje itd.).

Do leta 1953 je osebna potrošnja padala, nato pa počasi naraščala. Na ta tri razdobja so predvsem vplivali dogodki mednarodnega položaja, gospodarska blokada, večkratne suše ter pomanjkljivosti in napake, ki so zavirale povečanje osebne potrošnje.

Po izdelanem načrtu za pet let bo osebna potrošnja stalno naraščala. Kmetijstvo, v katerega vlagamo vedno več sredstev, bo dalo več prehranbenih predmetov, vedno več gradimo tovarne, ki izdelujejo predmete za široko potrošnjo, vedno večji pa je tudi uvoz teh predmetov iz drugih držav. Na drugi strani pa bo novi zakon o delitvi celotnega dohodka omogočil, da se bodo realne plače povečale in s tem tudi kupna moč delovnega človeka.

Brez dvoma je, da smo v povojnih letih dosegli tudi v splošni potrošnji velik napredek. Na tisoče vasi je bilo elektrificiranih, zgrajeni so bili vodovodi, kanalizacije, še več pa stanovanj ter zdravstvenih in šolskih objektov. Toda vse to je v primeri s hitrim naraščanjem prebivalstva in vedno večjim številom zaposlenih, še vedno premalo za dejanske potrebe, kar se še posebno čuti v mestih in industrijskih centrih. Občine bodo poslej imele na razpolago vedno več sredstev in se bodo vsi teh nalog lahko še uspešneje lotile.

Na zasedanju je bilo poudarjeno, da je treba varčevati, kjer je to le mogoče in na to bi morali paziti in dajati dober zgled predstavniki političnih teritorialnih enot, od občine do najvišjih organov.

Naše gospodarstvo je danes že tako močno, da lahko pričakujemo, da bo resolucija, ki jo je sprejela skupščina, prej ko slej postala stvarnost, kar pa bo v prvi vrsti občutil naš delovni človek, kajti končni cilj vsega je: našim ljudem nuditi lepše in srečnejše življenje!

V SOBOTO IN NEDELJO BOMO ŠLI PONOVRNO NA VOLITVE

26. in 27. oktobra bodo volitve v zbor proizvajalcev

V ZBOR PROIZVAJALCEV NAJBOLJŠE DRŽAVLJANE!

Volitve odbornikov v občinski zbor so že za nami. Čakajo pa nas še ene volitve in sicer volitve odbornikov v zbor proizvajalcev. Volitve v zbor proizvajalcev industrijske skupine bodo v soboto 26. oktobra, v kmetijsko skupino zbornice proizvajalcev pa bodo v nedeljo 27. oktobra.

Zbori proizvajalcev bodo imeli pri ljudskih odborih izreden pomen ter bodo ljudsko oblast in komunno še bolj utrdili ter približali delovnim ljudem. To bo imelo nedvomno pozitivne posledice zlasti za izboljšanje gospodarjenja v komunah, kakor tudi za dvig proizvodnje in komunalne izgradnje, za solidno sodelovanje in razumevanje med gospodarskimi organizacijami in komunami pri reševanju raznih prečihtih problemov.

Že dolgo je bila očitna potreba po organu, ki bi vsklajevalo delo delavskih svetov in drugih organov proizvajalskega samouprav-

ljanja, da bi lažje reševali skupne probleme, ki se pojavljajo na področju komunne. Ta organ bodo sedaj zbori proizvajalcev, za katere popolnoma upravičeno računamo, da bodo dorasli svojim nalagam.

Nove občinske zbornice proizvajalcev čaka važno in odgovorno delo. Njihova vloga pa se bo še povečala spričo nameravanega prenosa pristojnosti na občine. Priprave so v teku. Nove pristojnosti bodo obsegale številne naloge s področja gospodarstva, socialne politike in delovnih odnosov. Pa še nekaj je važno. Da bi se vloga in nameni zborov proizvajalcev lahko v celoti uveljavila, bo treba tudi pravno utrditi in okrepiti položaj zborov proizvajalcev v samem ljudskem odboru in v sistemu naših predstavnikiških organov.

Važno in odločilno bo tudi to, kako bodo družbene in politične organizacije ter njihovi člani, predvsem pa sami odborniki zborov

proizvajalcev, izvrševali svoje naloge in usmerjali svojo dejavnost.

Za kandidate v zbor proizvajalcev so bili predlagani najboljši iz vrst delovnih kolektivov ter naprednih gospodarjev. Z veliko udeležbo na volitvah bomo potrdili veliko pridobitev demokracije naše ljudske oblasti — zbornice proizvajalcev.

Volilni rezultati in imena novih odbornikov iz naših občin

Volilna udeležba na volitvah v občinski zbor občine Kočevje dne 20. oktobra je znašala 88,27 odst. V občinski zbor so bili izvoljeni naslednji odborniki:

Lavrič Jože, Slovenska vas, Nagode Ignac, Kočevje, Ljubljanska 9a, Kordiš Franc, Dolga vas, Furlan Jože, Koblarji, Repar Stane, Kočevje, Reška c. 6, Košir Jože, Kočevje, Ljubljanska c. 6, Svigelj Dušan, Kočevje, Reška c. 25, Rigler Janez, Kočevje, Kolodvorska 2, Sercer Tone, Kočevje, Rožna 25, Debeljak Pepca, Kočevje, Ljubljanska c. 20, Lipovec Stefka, Kočevje, Trata 45, Kamšek Ignac, Kočevje, Reška c. 51, Grabrijan Jože, Livold 45, Debeljak Anton, Mlaka 21, Potočar Jože, Stara cerkev 3, Šporar Ivan, Smuka 1, Fine Anton, Šalka vas, Levstik Anton, Zeljne 4, Križman Anton, Mozelj, Borovnica Fanika, Koprivnik 26, Šubič Pavle, Borovec 8, Golob Franc, Kočevska Reka, Okrajšek Ivan, Iskra, Hodnik Jože, Jese-

„Destilacija“ tudi v Podpreski

Pri naših kmetijskih zadrugah je že precej majhnih tovarn za predelovanje smrekovih in drugih vejic v dragocena eterična olja. Poročali smo že, da nameravajo tako destilacijo postaviti tudi v Podpreski. Te dni je obrtno podjetje dobilo skoraj 4 milijone dinarjev posojila in verjetno se bo kmalu podedilo prvo olje. Obrat bo precejšnjo pomena za ves dragarski del. Gozdov je v teh krajih dovolj in odpadlo smrečje bo dalo lep zasluzek kmetovalcem, podjetju »Jelka« in skupnosti.

GRADNJA HC »SPLIT«

Zvezni Izvršni svet je določil 220 milijonov dinarjev za začetna dela pri gradnji hidrocentrale »Split«. Ta centrala bo ena največjih v naši državi, gradnja bo trajala 18 milijard dinarjev in bo trajala več let.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zunanjepolitični komentar

Dobrota je sirota

Letos 15. oktobra je jugoslovanska vlada objavila uradno sporočilo, da priznava vlado demokratske republike Nemčije (Vzhodna Nemčija) in je s tem dejansko priznala obstoj dveh nemških držav in formalno potrdila dejansko stanje v odnosu naše države napram Vzhodni Nemčiji.

Jugoslovansko poročilo o uradnem priznanju demokratske republike Nemčije je v vladnih krogih Zvezne republike Nemčije (Zahodna Nemčija) vzbudilo negotovost in 19. oktobra je vlada Zahodne Nemčije tretjič v naši zgodovini prekinila diplomatske odnose z našo državo z izgovorom, da ne more imeti diplomatskih zvez z državo, ki priznava Vzhodno Nemčijo in nima v tem vprašanju enakega stališča z vlado Zvezne republike Nemčije.

Prekinitev odnosov med državami velja za najostrejši ukrep, ako ne upoštevamo možnosti vojne. Prvim dvem prekinitvama diplomatskih odnosov med Nemčijo in nami je sledila vojna, danes pa edino mednarodne prilike onemogočajo tak korak. Zaradi tega lahko upravičeno trdimo, da predstavlja prekinitev odnosov z našo državo nam sovražno gesto in poizkus, da bi majhni državi grobo vsilili politiko Zahodne Nemčije.

Čeprav ne želimo izenačevati današnje Nemčije s fašistično Nemčijo, je metoda, ki jo je vlada Zvezne republike Nemčije uporabila napram nam, karakteristična za vso nemško zgodovino, še posebno pa za njeno zadnje obdobje, ki je pripeljalo sveti v katastrofo zadnje vojne. Kljub temu, da smo vsi želeli, da v Nemčiji po tej vojni zmaga demokratske sile in da se demokracija v tej državi razvija in utrdi, kažejo take in podobne metode na to, da imajo na nemško politiko velik vpliv prav one sile, ki so že enkrat pripeljale Nemčijo v bedo in ruševine.

Jugoslaviji kot neodvisni in samostojni državi ne more nihče diktirati s kom lahko ima diplomatske zveze, Zvezna republika Nemčija je računala očitno na to, da so zlasti naši gospodarski stiki z njo zelo močni in živi in da zaradi tega Jugoslavija ne bo mogla preko pretnje Zahodne Nemčije, da bo ta prekinila odnose z vsako državo, ki bi priznala Vzhodno Nemčijo.

Vlada Zvezne republike Nemčije je nedvomno dokazala, da se želi, zavedajoč se svojega močnega gospodarskega položaja, tudi v bodoče posluževati že mnogokrat preizkušeni metod iz preteklosti, čeprav so jo te metode že dvakrat spravile na kolena. Prekinitev diplomatskih odnosov z Jugoslavijo bo na vsak način resno opozorilo predvsem druge slovanske države, ki so v zadnji vojni prav tako bile žrtev nemškega napada, da se vedno obstoji resna možnost ponovnega obračuna od nemške strani. Nad tem se morajo predvsem zamisliti Poljska in Češkoslovaška pa tudi sama Sovjetska zveza. Zahodna Nemčija očitno danes stremi za tem, da nekega dne vključi v svoje meje Vzhodno Nemčijo in postane tako najmočnejša sila v Atlantskem paktu. Kaj bi to pomenilo za Evropo si na podlagi prekinitve odnosov lahko predstavljamo.

B. Milkoš

NA SVIDENJE o Sodražici

3. novembra bo v Sodražici velika lovska proslava

Ali je to odnos do ljudi?

Pod tem naslovom je izšel kratki članek v »Novicah« pod rubriko »Iz naših krajev nam pišejo«, v katerem anonimni pisec poziva odgovorne ljudi pri društvu Partizan Kočevje, naj uredijo rediteljsko službo in opozorijo reditelja, da ne bo teroriziral ljudi.

Vsem tistim, ki se pri prireditvah z različnimi izgovori izogibljajo plačati vstopnino, svetujemo, da plačajo vstopnino, da ne bi prišlo do ponovnih nevednosti in da se ne bi počutili zopet »terorizirane«, kajti športni stadion ni mestno sprehajališče, kamor te lahko slučajno zanese na nedeljski izprehod in to tem manj tedaj, kadar so na njem društvene prireditve. Tudi v primeru, če se bo lovcem držala smola, bo poskrbljeno za jedajo (na uho povedano: za vsakega lovca bo pripravljena klobasa). Ob kozarcu vina se bodo razvezali tudi jeziki in marsikatera lovska bo prišla na dan.

Nikjer po svetu športna igrišča niso na razpolago za sprehanje, temveč so skrbno ograjena in določena samo članom društva, katerega last je stadion — razen ob času prireditve. Tedaj pa je treba brezpogojno plačati vstopnino. Partizan Kočevje je širokogrudnejši, kadar ni prireditve, pride na stadion lahko vsak občan in še nihče ni bil pri tem oviran. Vse preračunljivo dejstvo, da so bili ravno člani Partizana tisti, ki so krepko poprijeli za delo, da so zgradili športni park s stadionom in igrišči, ki jih prištevajo poznavalci med najlepše v Sloveniji. V ponosni stadion le društvo Partizan, temveč vsemu Kočevju. Zal pa imamo tudi ljudi, ki jim nič ni do družbene lastnine. Ko je reditelj nekoč opozoril nekega Petra, naj ne vozi s kolesom po tekmovalnih progah, se je ta zadržal, da bo vse zmetel v Rinžo, kar je podkrepil tudi z izdatnim pridruženjem in dokazoval, da je marsikatero uro delal na stadionu itd. Hvalo je imel samo na jeziku, kajti tisti, ki so svetočrno res delali, ga sploh poznali niso. Običajno pa pameten človek, če se je že za nekaj mučil, ne bo tega kasneje sam uničeval. Drug tak primer tudi ne kaže preveč kulturnega odnosa do človeka. Ko je nekega obiskovalca stadiona reditelj opozoril, naj ne skače preko ograje, mu je ta prostoslovno odzval, da mu bo razbil zobe.

Ta dva primera in še nešteto drugih, ki jih doživljajo naši reditelji vsako nedeljo pri svojem prostovoljnem društvenem delu na stadionu, pa pokažejo drugo stran članka »Ali je to odnos do ljudi?«. Uprava društva bo poskrbeła za red na stadionu, obiskovalce pa prosimo, da upoštevajo navodila in opozorila rediteljev.

TVD Partizan Kočevje

Nisem lovec, vendar me je kljub temu razveselilo vabilo, naj se 18. t. m. udeležim razširjene seje Okr. lovske zveze Kočevje v hotelu Pugled v Kočevju. Lovci so prišli iz vseh krajev bivšega kočevskega okraja, eni v lovskih oblekah, drugi v navadnih. Prijazni so ti lovci in človek se v njihovi družbi dobro počuti. K temu je prispevala tudi lovska soba v hotelu, v kateri je bila seja. Preden bom napisal, kaj so razpravljali na seji, še tole zanimivost: v bivšem okraju Kočevje uspešno deluje sedemnajst lovskih družin, ki združujejo ca. 400 članov.

Sejo je odprl predsednik Okrajne lovske zveze Kočevje tov. Janez Lavrič. Na dnevnem redu je bila proslava 50-letnice lovsstva v Sloveniji, lovski kataster in razno. Ker je lovski kataster zanimiv samo za lovce, nas bo bolj zanimalo, kaj so razpravljali in skienili o proslavi 50-letnice lovsstva.

Pri Okrajni lovski zvezi v Kočevju je bil imenovan poseben pripravljalni odbor za proslavo. Po budo za proslavo so dali lovci iz Sodražice. Zato je prav, da bo proslava v Sodražici — in sicer 3. novembra letos, Lovska družina So-

dražica bo ob podpori OLZ pripravila vse potrebno, da bosta proslava in prvi lovski zbor lepo uspela.

V nedeljo 3. novembra se bodo še pred osmo uro zjutraj v Sodražici zbrali vsi lovci bivšega okraja. Seveda bodo prinesli s seboj tudi puške in pripeljali lovske pse. Poskrbljeno bo tudi za prevoz z avtomobili iz Osilnice, Banja loke, Predgrada, Strug itd. do Sodražice. Prav tako tudi za povratek. Lovske družine bodo same krile stroške za prevoz.

Med drugimi gosti bo prišel v Sodražico tudi predsednik Lovske zveze Slovenije. Ko bodo vsi zbrani, se bo začela vzorna braka. Ob 9.30 pa bo pogon na divjačino. Pogon bo na pobočju nad Sodražico in na Travnji gori in bo trajal približno dve uri, po tem pa se bodo lovci zbrali pri šoli v Sodražici. Tu se bodo uredili v vrste ter šli v spredu pred hišo, kjer je bil rojen ustanovitelj in prvi predsednik slovenskega lovskega društva dr. Ivan Lovrenčič. Ko bodo prišli na mesto, bo predsednik OLZ tov. Lavrič prevzel poročila vodnikov, potem pa bo predsednik Lovske zveze Slovenije odkril spo-

Spomini starega lovca

Prav rad vsakomur povem, da sem bil dvajset let lovec. To je zelo koristen in zdrav sport. Čeprav so lovski psi v mojem lovišču večkrat preganjali divjad, je bilo vseeno dovolj zajcev in smrdjaj. Divjih prašičev, jelenov in volkov ni bilo vse do leta 1930. Od takrat pa je bilo tudi te vrste divjačine vedno več.

Na lov sem rad hodil. Nekoč sem šel na Kozice. Spelzal sem na bukev in s piščalko klical srnjaka. Ker se srnjak ni hotel oglašiti, sem spet začel piskati. In glej! Namesto srnjaka je prikolovratil velik medved. Nekaj časa je hlačal okoli in nekaj mrmral v svojem medvedjem jeziku, nato pa se je vseh del pod bukev, na kateri sem bil jaz. Mrcina stara me je gledala in mi pomežikovala gori v veje.

Tako sva se gledala: on mene jaz njega. To je trajalo precej dolgo. Začelo me je skrbeti. Kaj naj storim? Puško sem imel pripravljeno na strel, če bi začel medved plezati proti meni. Kaj bi tajil! Groza me je obhajala in hlače so se mi tresle. Nenadoma je kosmatinca nekaj šimilo v glavo in je odhlačal v drugo smer. Ko sem mislil, da sem že varen pred njim, sem ga spet zagledal, kako koraka proti meni. Še bolj sem se stis-

nil k bukvi in čakal. Medved se je spet vsedel pod bukev — in me gledal. Ko se me je spet dobro nagle, je odšel. Tokrat se ni več vrnil. Jaz pa hitro z bukve in od samega veselja sem ustrelil v zrak, da se je vsa stvar tako lepo kromčala. S tem medvedom se nikoli več nisva srečala na najnižih potih.

Jože Šmalcelj

Tudi v kovčevskih gozdovih se radi zadržujejo volkovi

ČE JE JAZBEC LAČEN

Pred dnevi je J. Š. iz Adamovega šel kositi. S seboj je imel tudi malico. Odočil jo je pod smreko. Čez nekaj časa se je spomnil na svojo malico. Ko je prišel na mesto, kjer jo je imel spravljeno, je zagledal jazbeca, kako se je maštil z njegovimi dobrotami. Pospravil je že zadnje obroke. Nič ni pomagala jeza, kosce je moral kositi tisti dan brez hrane.

Ivan Mencin - 60-letnik

Iz Dvorske vasi se že dolgo časa nisimo oglašili. Zadnje nedeljo smo imeli volitve in izbrali za odbornika človeka, ki bo zastopal interese skupnosti in nas samih.

Pa še nekaj bi vam radi povedali. V naši sredi živi Ivan Mencin, prvoborec za pravice delovnega človeka. 31. oktobra bo tov. Mencin praznoval 60-letnico rojstva. Naš slavljence se udeležuje na vseh področjih dela, čeprav je 80-odstotni invalid še iz prve

svetovne vojne. Kadar pride v družbo in do harmonike (njegovu so mu odnesli domobranci) zaigra, da »gre v uho in v noge«.

Domobranci so Mencina in Janca Bavdka 1944. leta odgnali na strelišče. Le po glem naključju je ušel Mencin smrti, medtem ko so Janca ožigali ubili.

Vsi ožigi sodelavci in prijatelji mu iz srca čestitamo k 60-letnici in mu želimo še mnogo let zdravlja in zadovoljstva.

K. Oražem

Lovca Grajš kliče jelena

Ce hočemo pravilno pojmovati vlogo in pomen lesnega gospodarstva v naši dolini, se moramo seznaniti z razvojnimi in perspektivnimi smerjo našega gozdnega gospodarjenja, lesne obrti in lesne industrije. Pri tem pa ne moremo mimo tega, da vso zadevo obravnavamo v strnjeni gospodarski enoti vse ribniške doline. Pokrajina je visoka kraška planota, polna značilnih vrtač, uval in udorov. Teren je težak ter zato ni čudno, da na tej površini raste predvsem drevice, kot avtohtone drevesne vrste vladajo jelka in bukev, pomešane z umetno sajenimi smrekami in z ostalimi listavci. Dobre obdelovalne zemlje je le malo, z izjemo polj južno od Ribnice do Dolenje vasi. Vse druge kmetijske površine, ki so večinoma na gričih in obronkih in ki jih je pridna roka našega človeka iztrgala gozdu, dajejo le skop pridelek. Zato je razumljivo, da je prebivalstvo iskalo drugih virov in možnosti za svoj življenjski obstanek — kar je našlo v izkoriščanju gozda in predelavi lesa.

Pred prvo svetovno vojno se je ta dejavnost omejevala le na žaganje iglavcev in na izkoriščanje bukvine za oglje, pepel za steklarne, tako imenovane »glazute« in drv za kurjavo. Najlepši strnjeni gozdovi so bili v rokah veleposestnikov, ki so jih brezobzirno izkori-

Lesno industrijsko podjetje v sklopu gospodarstva Ribniške doline

Lestvek Franc

ščali ostale površine pa so bile razdrobljene na male gozdne posestnike in so merile le po nekaj ha. Ti so se začeli zaradi majhnih razpoložljivih količin lesa baviti z intenzivnejšo obdelavo, izdelavo drobnih lesnih izdelkov, iz česar se je kasneje razvila tradicionalna »suha roba«, ki je zaslovela po vsem svetu.

Zemljepisni podatki

Ribniška dolina z vsemi svojimi gorskimi grebeni in toki voda po svojem zemljepisnem položaju leži v smeri SZS—JJV, to je v dinarski smeri.

Ce istovetno ribniško dolino v širšem smislu besede tudi s VI. ribniško-gozdno-gospodarskim področjem, to je z območjem sedanjih občin Ribnica, Sodražica, Lašče in Dobropole, vidimo, da znaša ta površina 538 km² ali 53.833 ha. V kratkem bi omejili to dolino z naslednjo mejno črto:

Na jugu teče meja med VI. ribniško-gozdno-gospodarskim področjem in VII. kočevsko-gozdno-gospodarskim področjem, to je med ribniško dolino in tako imenovano

Kočevsko po črti od Črnega Vrha (955 m) v Mali gori, preko Jasnice (468 m) na Strmec (856 m), pa dalje južno od Grčarice na Goteniški vrh (1085 m), od tu severno od Goteniškega Snežnika (1289 m) na Taborsko stran (1022 m), kjer prihaja severno od Žurg na republiško mejo proti NRH.

Proti zahodu bi omejili to področje najprej z republiško mejo do Zajčjega hriba (992 m), potem dalje po okrajni meji približno južno od Bloščka (1039 m), od tu dalje do Boncarja pa preko Lužarjevoga brega in Rut na Mačkovec. Proti severu gre meja od Mačkovec preko Malinjeka (1042 m) in Kureščka na Ahec (749 m).

Od Ahca teče meja proti vzhodu preko Škocijana in Jauh na Kamni vrh (632 m) in Debeli hrib (620 m), od tu pa preko Jermanovega laza pride zopet na Črni vrh (955 m).

Tu je večinoma suh svet, kakor navaja Janko Trošt v svoji studiji o ribniški suhi robi, ki ga napajajo in pogosto preplavljajo le dolinske vode. Tu ni hudournikov in slapov. Dobropolejsko-struška do-

lina sploh nima tekoče vode. Po karlovoško-robarski dolini zbere slemenste studence najprej Kolpa, ki pride v Raščico, ki pa že pri vasi Ponkive izgine v ponor, Tržišnice, ki je odtok severovzhodnega pobočja slemen, pa počre pri Zlebiču Tentera. Bistrica, ki ima dva izvira, od katerih eden izvira pod Boncarjem, drugi pa v bližini vasi Podkancev v »Kadica«, se v začetku prebija skozi tesni in si je v mehkem apnenčastem dnu z vrtničenjem izgubila okrogle kadi »kadicke-tolmune«. Bistrica vijugačo preteče vso dolino ter izgine v Gorici vasi v nenasitne jame. Po dolenjevaškem polju vodi še njena suha struga, ki se napolni le ob poplavih in teče proti Kočevski. To je obenem najdaljša rečica tega področja in je nekoč pritekala iz Bloške planote in se valila proti Kolpi, kakor jo je narisal še Valvaz v svojem zemljevidu Vojvodine Kranjske. Prav kratek tek iz pod Velike gore pri Ugarju ima rečica Ribnica (ki ima zelo močan izvir, kar je karakteristično za kraške vode), ker že pri Dolenji vasi usahne med skalovjem široke struge. Ob vznožju južnega dela Veli-

ke gore izvira ponikalnica Obrh, ki se vijugasto vleče po rakiškiškem polju in ponikne nedaleč od svojega izvira. Ima dosti vode in prav sedaj jo zajemajo za bodoči ribniško-kočevski vodovod. Izpod jurjevskih stelnikov priteka še Sajevec, ki ima svojo strugo vrezano v globoko plast naplavin sredi ribniške doline in oddaja svojo vodo Ribnici brez kraških ovir.

Nadmorska lega kotlin in z visokimi gorskimi venci omejen prihod vpliva mediteranskega podnebja, povzroča včasih velike razlike v toploti. Poleg Roga je na obeh straneh odprta pot severovzhodnim vetrovom — posebno burji — ki se v ribniški dolini zelo radi tepejo z nadmorskimi. Pozimi prevladuje tu ostra burja, ki se žene čez Boncar v Bloško planoto in kopiči sneg v velike zamete. Čez Veliko goro si išče poti fen ali jug, kakor mu navadno pravijo in se z veliko silo spušča v kotlino.

Poletna temperatura zraste do 36 stop. Cel., v hudih zimah pa lahko pade prav toliko pod ničlo. Srednja letna temperatura je 8,36 stop. Celz. Sorazmerno ima ribniška dolina veliko padavin: do 1800 mm

letno ali še celo več, vendar največ spomladaj in jeseni. Poletna suša pa zelo pogosto uniči ves pridelek na plitki kraški zemlji. Zaradi tega so že od nekdaj šteli te kraje med pasivne, ker ne krijejo s pridelki svojih lastnih potreb.

Obiludenost ribniške doline je bila že pred več kot 100 leti trikrat prevelika, ker jo že takrat na kmetih ni moglo absorbirati niti najintenzivnejše kmetovanje. Posebno je značilno, da je v naših krajih, ki so med najbolj pasivnimi v Sloveniji, gostota prebivalstva največja in znaša celo do 54 na km². Že prej smo omenili, da meri to območje 53.833 ha. Na tej površini pa je 33.175 ha gozdov, kar znaša 62 odst. in je torej to področje eno izmed najbolj gozdnatih v Sloveniji, takoj za Slovenjegraškim. Na tej površini živi ca. 5400 gospodinjstev, od katerih je 2300 kmečkih in 2600 drugih, kar je približno 10 gospodinjstev na 1 ha. Prebivalstvo ribniške doline je znano po svoji marljivosti in prebrisanosti, veselem značaju in pojoči govoric. Ribniške smečnice pozna skoraj ves svet.

Smatram, da je bilo potrebno spoznati to področje zaradi lažjega kasnejšega razumevanja stvari, ki jo mislim obravnavati.

Se nadaljuje

Med tednom

Med tednom sta igrali medsebojno nogometno tekmo moštvi Partizana Kočevje in sicer A proti B. Po borbeni igri je zmagalo mlado moštvo B z 2:1. Igra obeh moštvev je bila enakovredna.

★

Na Partizanovem stadionu v Kočevju je bila v nedeljo prvenstvena tekma med »Olimpijo« iz Ljubljane in NK »Rudarjem« iz Kočevja. Zmagala je Olimpija s 4:2 in tako so odnesli gostje spet obe točki v Ljubljano.

★

Medtem ko je imelo A moštvo Partizana Kočevje v nedeljo prost dan, je igralo B moštvo prvenstveno tekmo z NK Elanom v Novem mestu. Tekma se je končala z 2:0 v korist Elana. Če upoštevamo, da je Elan v tej skupini drugi na lestvici, je izid te tekme za mlade Partizanove igralce kar poljolen.

★

Partizan Ribnica je igral v nedeljo z B moštvo SK Krim iz Ljubljane. Tekma je bila neodločena s 3:3, kar je vsekakor lep uspeh domačega moštva. Začetek igre je bil sicer precej nervozen, toda domači navijači, ki so v Ribnici dokaj živi, so bodrili igralce, ki so pričeli igrati ubrano, tako, da bi jim kmalu uspelo premagati priznane močnega nasprotnika. Izgleda, da gre ribniškim nogometašem na bolje in da so prebruhali začetniške težave. Če bodo pozorni marljivo vadili v telovadnici, nas bodo v spomladanskih tekmah lahko prijetno iznenadili.

★

Atletički kočevskega Partizana so se odzvali povabilu Okrajne zveze Partizan Nova Gorica za sodelovanje na meddruštvenem mitingu. Takoj po opravljenih volitvah so se odpravili preko Vipavske doline v Novo Gorico, kjer so bile popoldne tekmice. Ta izlet v osvobodilni del Gorice je bil za mlade atlete

PODJETJE »PARTIZAN« SE BO RAZŠIRILO

Med našimi kmeti je veliko povpraševanje po obrabljanih vprežnih plugih, katere smo do sedaj uvažali. Te pluge pa bi lahko izdelovali kovinsko podjetje »Partizan« v Ribnici, če bi kupili nekatero nove stroje in razširili obrat. Zaprtili so za pomoč. Odbor za posojila iz republiškega investicijskega sklada jim je odobril 14 milijonov dinarjev za nakup nove opreme in strojev in 3,5 milijona dinarjev za obratna sredstva. S posojilom bodo tudi adaptirali delavnice.

Izdaja in tiska OZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor, odgov. urednik Jože Košir. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a. Telef. 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 800 din. Poština plačana v gotovini. Rokopisi se ne vračajo.

doživeti, ki ga ne bodo kmalu pozabili, obenem pa skromna nagrada za ves trud, ki so ga vložili med letom za razvoj športa v našem kraju in za ugled društva ter Kočevja. Atleti so bili tovariško in lepo sprejeti, tako da so se tekme razvijale vseskozi v prijetnem vzdušju. Uspešnejši so bili atleti iz Kočevja, o čemer bomo še podrobneje poročali, čim bomo prejeli rezultatno listo.

Po končani drugi svetovni vojni je bilo področje Sandžaka prav na začetku očiščen četniških band. Dva od njih sta bila tudi četniška terorista Božo Bjelica in Vlado Šipčić. Po zmagi narodnoosvobodilne vojske sta se ločila od svojih pajdašev, ki so bežali pred pravično sodbo in tujnino in sta ostala v gozdovih blizu svojega rojstnega kraja. Sama sta se imenovala znanja. Hodila sta v zasede in napadala mirne prebivalce ter kradla. Zнала sta se dobro skrivati in se pojavljala enkrat v tem, drugič spet v drugem kraju. Grozila sta tudi ljudskim odborom. Vse to jima je bilo omogočeno, ker je pokrajina v Sandžaku kot nalašč ustvarjena za skrivanje razbojnikov. Težko prehodni gozdovi na visokih planinah, redka naseljenost v višinskih krajih in redke komunikacije, vse to je bila ovira pri zasledovanju teh zločincev.

Kotiček za gospodinje

PATENTNE KOZARCE ODPIRAJMO PREVIDNO

Konservne, oziroma patentne kozarce včasih težko odpremo, ker se je gumast obroček sprijel z robom kozarce. V tem primeru počasi povlecimo razširjeni košček obročka tako, da pride nekaj zraka v kozarec, nakar pokrovec dvignemo. S silo, nožem ali s škarjami ne smemo odpirati, ker lahko poškodujemo brušeni stekleni rob ali obroček. Če ne gre drugače, vtaknemo kozarec v toplo vodo, da se nekoliko ogreje, potem obroček kmalu popusti.

ORODJE ZA DROBNA POPRAVILA V GOSPODINSTVU

V majhnem zaboju bi morala vsaka gospodinja imeti nekaj orodja, ki ji omogoča mala popravila in sicer: klešče, kladivo, sveder, pile, škarje, odpirac, stelden papir, krpe itd. V vsako gospodinjstvo spada še špirit, bencin, petrolej, salmičjak, strojno olje, mavec, lepilo za porcelan itd.

Vse te predmete je treba hraniti na varnem prostoru. Orodje mora biti na stalnem mestu. Po uporabi mora biti vedno očiščeno. Steklenice morajo biti dobro zaprte in opremljene z vidno etiketo, da ne pride do nesreče.

Vse tekočine, posebno strupene in vnetljive, spravimo tako, da ne mrejejo otroci do njih. Če kaj po-

pravljamo, se kuhinjska miza običajno spremeni v pravo delavnico. Mizo zavarujemo tako, da položimo težje ploščo lesniti ali pa vsaj debelejši karton.

POLIVINILNE VRECKE

V njih hranimo za krajši čas razna živila, kakor na primer kruh, čajno pecivo, sadje itd. Predvsem so take vrečke priporočljive za ovijanje živil pri nakupu. Vanje shranimo kruh, meso, skuto, zelenjavo, sadje in podobno, obenem pa imamo v nakupovalni torbi red in pregled. Vrečke pa moramo sprti snavžiti z mlačno milnico in s čisto vodo. Sušimo jih na zraku. Ako živila v vrečkah dalj časa hranimo, dobe neprijeten vonj. Tedaj jih operemo v raztopini hipermangana in dobro splaknemo.

KROMPIRJEVI NASVETI

Glede na to, da je krompir letos dobro obrodil, priporočamo vsem tistim upokojevcem, ki so na glasu kot varni ljudje, naslednji kuhinjski recept (velja samo za kosi): krompirjeva predjed, krompirjeva juha s krompirjevimi žličniki, pražen krompir, krompirjeva solata, krompirjev zavitek, krompirjevi pudingi in štirikat prekuhan projo namesto prave turške kave, ki povzroča glavobol in pregrešne želje po višji pokojnini.

- PREDGRAD: 26. in 27. okt. meh. film »Zapor za žene«, 2. in 3. nov. nem. film »Gospodična Casanova«.
- LOŠKI POTOK: 26. in 27. oktobra amer. film »Greh ene noči«, 2. in 3. nov. amer. film »Zaseda«.
- OSILNICA: 27. okt. amer. film »Čas obračuna«.
- RIBNICA: 26. in 27. okt. mehiški film »Rdeči Kongo«, 2. in 3. novembra amer. film »Ne bodo mi verjeli«.
- VELIKE LAŠCE: 26. in 27. oktobra ital. film »Na konici meča«, 2. in 3. nov. franc. barvni film »Imel sem sedem hčer«.
- KOČEVSKA REKA: 26. in 27. okt. franc. barvni film »Ali Baba in 40 razbojnikov«, 30. okt. angleški film »Preganjanje do smrti«, 2. in 3. nov. amer. film »Tronba«.

KOČEVJE

Poročili so se: Hudorovac Vladimir, delavec iz Zeljn, star 27 let in Hudorovac Frida, delavka iz Zeljn, stara 24 let, Kovačec Stanislav, kurjač iz Kočevja — Rudnik 23, star 23 let in Mlakar Marjan, delavka iz Mlake 16, stara 34 let, Hren Anton, rudar iz Salke vasi 37, star 23 let in Urbha Ivanka, delavka iz Kočevja, Roška c. 52, stara 23 let.

Srečnim zakoncem čestitamo! Rodila je: Šmigoc Vera, gospodinja iz Kočevja, Trata 38 je v Ptujju rodila dečka Janika. Srečni mamiči čestitamo! Umrla sta: Kame Franc, upokojenec iz Mahovnika 19 — star 47

let in Drobnič roj. Kenig Rozalija, upokojenka iz Salke vasi 70, stara 77 let.

KOSTEL

Poročila sta se: Ožanič Jože, delavec iz Oskrt 5, star 24 let in Piršič Uršula, poljedelka iz Ajblja 10, stara 19 let. Srečnima zakoncema čestitamo! Umrla je Klarič roj. Obrancovič Marija, kmetovalka iz Mavra 1, stara 74 let.

RIBNICA

Rodili sta: Petek Jožefa, gospodinja iz Ribnice 124 — dečka Ignac in Mikič Jelena, gospodinja iz Ribnice 25 — dečka Sinja. Srečnima mamicama čestitamo!

To in ono iz Rudnika

Reševalno moštvo rudarjev si je v eni zadnjih nedelj ogledalo eno najsodobnejših reševalnih postaj v rudniku Velenje.

Podobnih vzgojnih ekskurzij si rudarji še želijo, ker jim omogočajo vpogled v delo in napredovanje v strokovnem pogledu.

Skupina rudarjev se pripravlja, da bi si ogledala neki nižjeavstrijski rudnik in način dela v tamkajšnjih mehaniziranih površinskih koplji.

Rudarsko naselje na rudniku v Kočevju uspešno gradita gradbeni podjetji »Zidar« iz Kočevja in »Gradbenik« iz Ribnice.

Pričakujejo, da bodo prva stanovanja v naselju vseljena še letos. Novo železniško progo separacija — nakladališče gradi rudnik v lastni režiji in bo po dosedanjih delih sodeč gotova do 29. novembra.

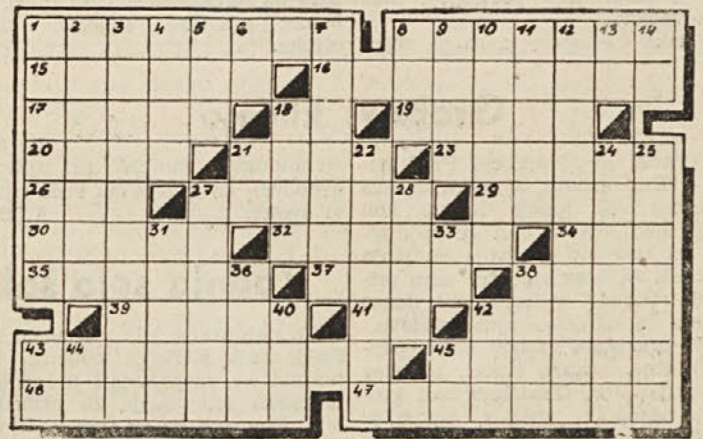
V kino dvorani »Svoboda« v Šalki vasi je dograjena nova moderna centralna naprava za ogrevanje dvorane s toplim zrakom, kar bo prav gotovo razveselilo obiskovalce filmskih predstav.

Ko bodo montirali nove stole, bo ta dvorana med najbolj sodobno urejenimi kulturnimi dvoranami na Kočevskem.

Remontne delavnice rudnika Kočevje se zaradi nove mehanizacije in strojev izpopolnjujejo do take mere, da so rudniški strokovnjaki kos že najbolj zapletenim poslom, ki so jih še v polpretekli dobi opravljala podjetja v Trbovljah in drugod. Hkrati s tem dejstvom se osemnajst mladih vajencev ob strokovni pomoči v sodobnih delavnica izobražuje. Mladi vajenci mnogo obetajo.

Novice v vsako hišo!

KRIZANKA

Vodoravno: 1. kirurško ozdravljen; 8. trden, zanesljiv, temeljit; 15. jokati kot otrok; 16. znanost o zgradbi človeka; 17. tuje žensko ime; 18. kratica za »Avtonomna pokrajina«; 19. mesto v Angliji; 21. sin Tebanskega kralja, ki je ubil očeta in se nevede poročil z materjo; 23. del pesmi, stih; 26. podredni veznik; 27. odklešen; 28. krvoločna zver; 30. mazanje; 32. narekovanja, dikta; 34. kratica za »International Labor Organization«, — vrsta zemlje; 35. organska kemična spojina benzola; 37. potem; 38. čebelji smec; 39. zdravilna pijača; 41. kratica za »Zvezni organi«; 42. pravilni; 43. narediti luknje, prebadati; 45. miren, udomačen; 46. pošten, popisan; 47. rečica na Dolenjskem.

Navpično: 1. preprečevati, zavirati; 2. močvirski ptič; 3. priprava

za varčevanje, sestavljena iz snopa cevi pritrjenega v dimniku parnega kotla; 4. poškodba; 5. okrajšano žensko ime; 6. japonska dolžinska mera; 7. načrtan, matiskan; 8. sadež; 9. del kopnega v morju; 10. zasledovati na lovu; 11. posedovati; 12. voditi, usmerjati; 13. medmet; 14. predlog; 18. pristanišče v Arabiji; 21. latinski veznik; 22. jedalec; 24. slov. mesto na Koroskem; 25. Cankarjeva pesniška zbirka; 27. staroegiptovski bog sonca; 28. čista teža blaga; 31. dokazati nedolžnost na kraju zločina itd.; 33. kadar, takrat; 36. nujnost; 38. prestol v oltarju; 40. grški bog gozdov; 42. predpona presežka vrednosti; 43. predhodnik TT; 44. grška črka; 45. kratica za dolžinsko mero.

Sestavil Vinčo Košir

Za smeh in dobro voljo

Neka kmetica bi rada poslala paket v Ameriko. Pride na pošto in vpraša poštnega uslužbenca, ki je bil začetnik, koliko znaša tarifa za pošiljko v Ameriko. Uslužbenec je nekaj časa mencial, ker pa se ni mogel spomniti, koliko znaša tarifa, je takole odvrnil: »Veste mati, sedaj ne odpremljamo paketov v Ameriko, to pa zaradi tega ne, ker je morje zmrznilo.«

Ah, kaj hočemo, moj mož je vedno na potovanju. Doma je kmaj kak mesec na leto.«
»Nemara se hudo dolgočasiš, ko si vedno sama, kajne?«
»No, da, tisti mesec še nekako hitro mine.«

Poštna uslužbenka: »Tako je, moj dragi kmet, pismo je pretežko, zato morate prilepiti še eno znamko.«
Kmet: »Hm, poglej jo! Če dam še eno znamko, bo pa pismo še težje.«

»Tri stvari so v življenju, ki nanje človek nikoli ni pripravljen,« je pripovedoval neki slavni igralec v zbrani družbi.
»In katere so te tri stvari?«
»Trojčki!«

Stara žena pravi svojemu možu: »Jutri bova, dragi možek, slavila srebrno poroko. Če ti je prav, bom skuhala za kosilo piško. Se strinjaš?«
»Čemu? Res je, da sva se poročila pred petindvajsetimi leti, toda kaj je pri tem zakrivilo piško?«

OBVESTILA

OBJAVE

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili našo drago mamo

Marijo Klarič

iz Mavreca na njen zadnji dom, ji poklenili vence in cvetje, z nami iskreno sočustvovali in nam pomagali, se najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala Okrajnemu komiteju ZKS Ljubljana, vsem političnim organizacijam, ljudskemu odboru kočevske občine in vsem okoliškim vaškim političnim organizacijam za tople poslovlilne besede na domu in ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se donacim starim borec in borec iz Kočevja in Ljubljane, rudniški godbi iz Kočevja, delovnemu kolektivu in čevja, delovnemu kolektivu in upravni odboru tovarne Mesnih izdelkov Ljubljana in delovnim kolektivom podjetij iz Kočevja in okolice, sosedom in ljudem iz okoliških vasi ter učiteljsstvu iz Kostela, Banja loke in Fare, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

PREKLIC

Podpisana Lužar Rozalija iz Konca vasi št. 4 pri Stari cerkvi preključem besede, ki sem jih dne 18. sept. 1957 govorila o Benčina Francu in njegovi hčeri Mariji iz Konca vasi št. 5.

PRODAM

Ugodno prodam krojaški šivalni stroj, znamke »Neksis«, dobro ohranjen. Vprašati na upravi »Novice«.

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Odkritje spomenika potoškim učiteljem

Sredi maja 1942. leta je bil osvojen Loški potok. Italijani so si ga še prihajali, vendar posadke niso upali namestiti v kraju, ker so čutili vroča tla pod nogami.

Možje in fantje so zapuščali domove in odhajali v gozdove, kamor jih je klicala ljubezen do domovine.

Ob koncu julija pa so zagorele vasi. Roška ofenziva tudi nam ni prizanesla. Močni italijanski oddelki so pretaknili vso okolico, poveljstvo pa se je ustalo na Hribu. Začela so se zasliševanja in aretacije. Med prvimi so Italijani aretirali naše učitelje, ki so bili duša narodnosvobodilnega gibanja. To so bili tovariši Lado Cuk, Janko Benedičič in Pavle Šilovinc. SKr-vave peči pa je pribežal k nam bov. Dorer Tone, ki je mislil, da si bo tu ohranil življenje.

V najhujši vročini so Italijani učitelje odgnali v eno uro oddaljeni Mrtalos. Tam so si morali skopati grob sami. Ni bil globok, vendar dovolj, da so vanj omahnile štiri nedolžne žrtve. Pogumni so bili, ničesar niso izdali, zvesti so ostali svojim idejam. Z besedami: »Fantje, korajžje!« so se pogrezili v večni sen.

Hoje in bukve so jim pele žalostinke, ki je bila hkrati pesem zmagoslavja.

Ob grobu pa so zajokale vdove in otroci, ki so ostali brez skrbnikov.

Pa tudi Loški potok je zajokal, saj je ostal brez voditeljev, brez svetovalcev.

Vendar — seme, ki so ga sejali

v plodne njive mladih in starih, je kalilo, raslo in obrodilo bogat sad. Marsikdo izmed Potočanov, ki mu je danes poverjena kaka važna naloga, se s ponosom spominja, da je sodeloval z učitelji.

Na kraju njihove smrti pri Mrtalosu je ZB Loški potok postavil spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o junaški smrti štirih vzgojiteljev, ki so padli za domovino in o zverinskem početju nasilnih tužcev.

V nedeljo, 27. oktobra ob 10. uri bo odkritje tega spomenika.

Vse, ki ste učitelje poznali ali ste z njimi sodelovali, vabimo k Mrtalosu, da s svojo navzočnostjo počastite njihov spomin.

Najtopleje vabimo njihove učence in stanovske tovariše.

ZB Loški potok

★

SE ENA PRITOŽBA STAREGA MOŽA

Uredništvo je prejelo pismo starega Novak Ivana iz Ribnice. Pisal nam je, da tudi njemu mladež nagaja. Ko gre včasih po cesti, ga obkolijo otroci, stari do pet let in okoli njega počenja vse močnejše norčije. Če jih posvari, naj bodo pri miru, začnejo kričati nad njim. Novakov oče pravi, da bi se morali starši bolj zanimati za vzgojo svojih otrok. Do starih ljudi moramo imeti pravičen odnos, zato pa naj bo naša prva skrb, da bomo pravilno vzgajali svoje otroke.

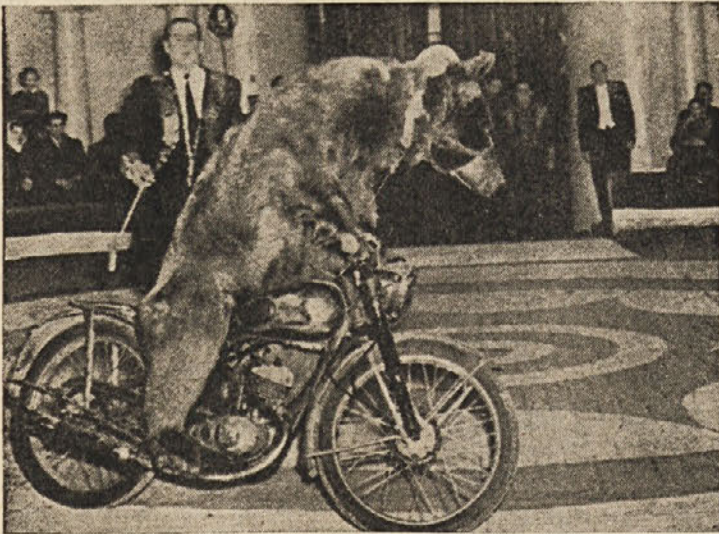
enominutnim molkom pri njihovih grobovih, za katere ne vedo njihovi svojci.

A. D.

Zadnja seja šolskega odbora Sušje

21. oktobra je bila v osnovni šoli Sušje seja šolskega odbora. Odborniki so razpravljali in odobrili proračun šole Sušje za prihodnje leto. Pomenili so se tudi o delovanju šolske mlečne kuhinje. Mlečna kuhinja je že začela z delom v veliko zadovoljstvo otrok, ki obiskujejo to šolo. Hrana je okusno pripravljena in zadostna. Vseh otrok je na tej šoli okoli 70.

Mladina naj na Dan mrtvih počasti spomin teh padlih junakov z

Ko smo 1. aprila objavili ta posnetek, ste nekateri kmalu ugotovili, da je to potegavščina, sedaj pa si vožnjo medveda na motornem kolesu lahko ogledate v cirkusu, ki gostuje v Ljubljani

MLADINA

Pred nami so letne konference, katerih se moraš polnoštevno udeležiti. Dokaži, da nisi utemeljena trditve, češ, da ne delaš. Od tebe bo odvisno vse družbeno delo, ko bodo stari borci za socializem zapustili svoja mesta. Na konferencah dokaži, da si sposobna, zdrava in voljna delati, kar so tvoji predniki začeli. Sodeluj vsi mladinci in mladinke in pomagajte pri izbiri vodstva med seboj, kajti le tako bo Vaše delo zares plodno in bo v pomoč pri graditvi socializma.

A. D.

Skupina, ki je izdelala prvo težko prikolico pri podjetju »Avto«

POSOJILO »AVTU« V KOČEVJU

Avtomobil in avtobusi, ki jih ima splošno avtoprevoznitvo »Avto« Kočevje, so že zelo izrabljeni ter zahtevajo veliko popravil. Da bi podjetje vsaj delno obnovilo vozni park, je zaprosilo za posojilo pri Investicijski banki. Te dni jim je banka odobrila 30 milijonov dinarjev posojila. S tem denarjem in 20 milijoni lastnih sredstev bodo kupili več novih kamionov in avtobusov.

Iz preteklosti Ribnice

Ko sem pregledoval star arhiv bivšega glavarstva Kočevje, mi je prišel slučajno v roke precej debel spis, ki je imel številko Gl. 3267/08 ter kratko oznako »Er-richtung einer Bürgerschule in Reifnitz« (Ustanovitev meščanske šole v Ribnici — pr. ur.), datiran pa je bil s 17. dec. 1898.

Ker je iz spisa razvidna velika skrb takratnih odgovornih ljudi malega trga za šolstvo, trdna narodna zavest Ribničanov ter splošne šolske prilike takratne Avstrije, ki je takrat pričela že drveti svojemu propadu nasproti, se mi zdi prav, da se pri vsebini tega spisa malo več pomudim.

Občinski odbor občine Ribnica je imel dne 25. jan. 1907 sejo, ki jo je vodil župan dr. Schifrer Anton, znani trški zdravnik in naprednjak. Predlagal je, naj se vloži prošnja za ustanovitev meščanske šole v Ribnici, ker je obstajal zakon, ki je izšel 14. maja 1869. leta, da bi se morala za vsak sodni okoliš ustanoviti meščanska šola, kar naj se v prošnji posebej poudari. Vendar je leta 1873 izšel dodatni zakon, ki je določal, da mora vzdrževati tako šolo (če jo ustanovijo) pristojni šolski okraj, kar je isto kot vse občine, ki so na področju tega šolskega okraja.

Tudi to so bili Ribničani pripravljani žrtvovati. Želeli so ustanoviti v Ribnici meščansko šolo za več sodnih okrajev in so se na omenjeni seji odločili, da bodo zaprosili za sodelovanje vse ostale občine s posebno okrožnico, v kateri so pojasnili svojo namero in stališče. Takole prične ta okrožnica, ki sem jo dobil v originalu v omenjenem spisu: »Občinski zastop v Ribnici je na svoji seji 25. januarja 1907 soglasno sklenil, da se prične potrebna akcija za ustanovitev meščanske šole v Ribnici itd. ...« potem pa dobesedno prav zanimivo razloži potrebo po šoli z naslednjim stavkom: »Namen takih šol je dajati tistim mladencem, ki so namenjeni za dom, za

OSEMDESETLETNIK IZ PREDGRADA

Že navsezgodaj jutraj so me prebudili zvoki glasbe, ki so prihajali od daleč. Takoj sem razumel — danes so volitve in stari šmalcelj že vodi svoje fante z godbo po vasi, kakor bi s tem hotel reči: »Da ne bo kdo pozabil! Danes so volitve. Izvolili bomo enega izmed kandidatov.«

IZ PREDGRADA

V Predgradu in okoliških vaseh je bilo na dan volitev zelo lepo. Zgodaj jutraj je gasilska godba iz Predgrada igrala budnice v Predgradu in ostalih vaseh. Volitve so lepo potekale. V občinski zbor Kočevje sta bila izvoljena Peter Koprivec iz Predgrada in Rauh Ivan iz Vimola.

RODITELJSKI SESTANEK V PREDGRADU

Zadnje nedelje je bil v šolskih prostorih v Predgradu roditeljski sestanek. Pogovorili so se o tem in onem. Sklenili so, da bo začela z delom tudi šolska kuhinja. Vseh šoloobveznih otrok je 49.

vati« prodira že 31 let v vseh gospodarsko naprednih deželah sveta. V naši državi bomo letos četrtri praznovali svetovni dan denarnega varčevanja. Statistika nam pove, da so hranilnice v Sloveniji posebno v preteklih letih dosegle pomembne uspehe. Mnogo novih hranilnih vlog priča o uspehih rezultatih hranilnic. Milijonske vloge dokazujejo, da so premagane začetne težave in da je vsaj delno odstranjeno nezaupanje, ter da si ideja denarnega varčevanja počasi, vendar vztrajno utira pot med široke plasti delovnih ljudi, posebno med kmečko prebivalstvo. Slovenija je imela včasih za 1 milijardo in pol dinarjev hranilnih vlog kmečkega denarja in vemo, da se nobena gospodarsko razvita država ni dvignila brez denarnega varčevanja.

Kljub tem uspehom še ne moremo biti posebno zadovoljni. Mnogo denarja, ki ga imajo ljudje doma, leži brez koristi, namesto da bi ga vlagali na hranilne ali obratne knjižice in s tem pripomogli k hitrejšemu razvoju naše države. Ljudje še vedno ne zaupajo hranilnemu kreditnemu poslovanju in mislijo, da jim bo denar propadel. Toda danes ni več starega sistema in država jamči za hranilne vloge; to še pravi, da lahko brez skrbi vložimo vse svoje prihranke na hranilno knjižico. Truditi se moramo, da bodo imeli hranilno-kreditni odseki pri naših za-

drugah toliko vlagateljev, kolikor članov ima zadruga — in če hočemo doseči to število, bo treba še veliko truda in dela, da bomo uspeli.

Predvsem pa je treba poskrbeti, da bomo pri mladini vzbudili čut varčevanja, da bo razumela naš ljudski pregovor: »Zrno do zrna pogača — kamen do kamna palača.« Začeti moramo že pri šolski mladini s pomočjo šolskih hranilnic in mladinskih hranilnih knjižic. Poskrbeti moramo, da bo vsak razred na vseh šolah območja Zadrudne hranilnice imel šolska hranilnice.

Mladina lahko ves prihranjeni denar koristno uporabi na primer za nakup raznih knjig, za nabavo fizikulturnih rekvizitov, za izlete itd. Posamezni dijak ali učence lahko sedaj v jesenskem času nabira razna zdravilna zelišča, gobe itd. in vlaga izkupiček na hranilno knjižico, kasneje si lahko kupi kolo, ki je sen mnogih mladih ljudi in si v času počitnic lahko ogleda vse najlepše in najbolj znamenite kraje naše države.

Kako koristno je varčevanje za šolsko mladino, kaže naslednji primer: Dijaki neke šole so takoj ob vstopu v prvi razred začeli vlagati na hranilno knjižico in so do konca šolskega leta prihranili toliko, da so šli lahko na izlet po naši ožji domovini in si ogledali kulturno in zgodovinsko važne kraje.

Tudi med kmečko mladino je treba razširiti smisel za varčevanje, da ne bo podedovala nezaupanja od svojih staršev, ki še vedno sumljivo gledajo na naš razvoj. Pri tem nam lahko pomagajo knjige, poučni film ali predavanja.

Naš cilj naj bo, da bi vsak kmet imel hranilno oziroma obračunsko knjižico, na katero bi vlagal svoje prihranke, ko bi prodal svoje proizvode. Zgledi vlečejo — če bo varčeval eden, ga bodo drugi posnemali.

Koristi, ki jih donaja denarno varčevanje, bi se morali v večji meri posluževati tudi delavci in uslužbenci, ker bi lažje krili svoje potrebe po potrošniškem blagu, če bi varčevali, kakor pa da jemljejo potrošniške kredite, za katere plačujejo visoke obresti.

Naše geslo naj bo: »Hranilno knjižico v vsako hišo!«

J. Andoljšek

★

Prosimo vse dopisnike, da nam sproti poročajo o vseh dogodkih na terenu. Pišite ali telefonirajte na naš naslov: Uredništvo »Novice«, Kočevje, Ljubljanska 14 a — telefon 3-89.

Se nadaljuje

V Ribnici so imeli sedem razredov latinske šole že pred 600 leti. Nekateri zgodovinarji trdijo, da je bila v Ribnici tudi prva gimnazija na Kranjskem. Učenci so prihajali celo iz Hrvaške. (Na sliki: latinska šola v 18. stoletju.)

PRIREDIRIL B. MLAKAR

ZGODBA

Z DIVJEGA SEVERA

MARISAL C. OBLAK

85

Le vsakih pet ali šest let se je zgodilo in tokrat je prišlo. Bil je to Yootin Wetlikov — Vražji veter. Kadar je nastopil, se je zdela, da so vsi vrati zemlje pobešeni od želje, da bi opustošili svet. Bil je ciklon, ki je prišel od severozapada.

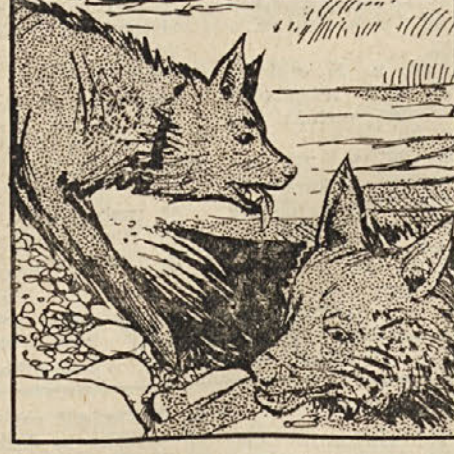
Prvo bučanje orkana je prišlo pod noč. Kresnica se je z mladici stisnila v svojem brlogu, Blisk pa se je zleknil pred odprtino. Po prvem sunku je sledila mrtvaška tišina.

86

Nato se je pričelo pravo divjanje. Na poti, po kateri je prihrumel otkan, so ležala izravana in polomljena drevesa. Krasne jelke in cedre s ležale izravnane kakor iveri.

Nad Bliskovim zavetjem se je orkan prav posebno izdivjal. V udarcih vetra je zaslišal Blisk okrog sebe lomljenje vej in nato se je podrla nanj strahotna teža, ki ga je pritisnila k tlom. Slabih pet korakov stran pa je Kresnično ležišče ostalo nedotaknjeno.

87

Pol ure kasneje je bilo vse mirno, kakor da bi orkana sploh nikdar ne bilo. V prvih trenutkih tega molka je zaslišala Kresnica čudno Bliskovo tožbo.

Zagledala je svojega tovariša pod drevesom, takoj je razumela, da si ne more več pomagati. Njeni možgani so delovali skoraj tako kakor človeški. To noč je ure in ure kopala zemljo, da bi odpodila smrt od svojega tovariša, kajti razumela je, da je smrt blizu; z vso dušo se je posvetila težki nalogi.

88

Ob prvem svitu zore je Kresnico začela premagovati utrujenost. V tem najhujšem trenutku se je pojavila pred njo podoba človeka in njegove pomoči. Z zadnjim naporom svojih sil je pretekla Kresnica pet milj, ki so jo ločile od kočje Gasotna Rougeta in pred vrati kočje je lajala in praskala, dolder Gaston in Ivana nista skočila iz postelje, da bi videla, kaj pomeni ta hrup. Oba sta presenečeno vzkliznila nad tem, kar sta videla. Kresnične noge so puščale krvave sledove na tleh.